

Franckesche Stiftungen zu Halle

Erleichterte Lateinische Grammatica Oder: Kurze, doch zulängliche Anweisung zu der Lateinischen Sprache, um mehrern Nutzens willen bey der Jugend ...

Cellarius, Christoph
Gesner, Johann Matthias

Merseburg, 1746

VD18 13218964

Decuria Secunda De Re Scholastica. Polycarpus & Nathanael.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-196001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-196001)

X. De ientaculo.

J. Profit tibi ientaculum tuum, Christiane. C. Et tibi tuum, mi Joachima. J. Miser ego nullum habeo, & stomachus tamen latrat, poscitque, quo repleatur, si non ex toto, saltem ex parte. C. O me felicem & longe quam tu felicior! J. Sed esre bonus puer, Christiane! C. Vtique sum bonus. J. Ergo etiam esto beneficus: *Omnis enim bonus est beneficus.* C. Erga quem? J. Erga egentem, qualis ego nunc quoque sum. C. Commode argumentaris pro commodo tuo. J. Tu vero adde pondus argumenti meo, & felicitatis tuae fac me participem. C. Ecce tibi partem dimidiam, praeter vnum, alterumque bolum. J. Gratias ago, Christiane, & quidem pro liberalitate tua liberales.

DECURIA SECVNDA

DE

RE SCHOLASTICA.

POLYCARPVVS & NATHANAEL.

I. De aduentu condiscipuli.

P. Salve, Nathanael! N. Ago gratias, Polycarpe; vnde venis?
 P. Ex aedibus patris mei. N. Quid affers? P. Me ipsum: venio missus in scholam vestram. N. Hospes ac condiscipulus noster eris gratissimus. P. Agnosco tutum erga me amorem, & laudo. N. Venisne instructus libris? P. Nullis, vt vides. N. Ergo es miles sine armis. P. Non pugnabo, sed discam. N. Immo *facilius est, edere sine orbe ac cultro, quam discere sine libro.* P. Quod nondum habeo, comparabo. Interea mihi ediffere, quid tractetis in schola vestra. N. Edifferam, attende. P. Vt vis, attendo.

II. De lectionum initiis.

P. Ecquod est lectionum vestrarum initium? N. Sacrum: a Deo enim capessenda sunt rerum omnium primordia, praecipue in studiis. P. Bene facitis, sed narra, quomodo? N. Primum precamur: deinde canimus: post legimus scripturam sacram, interprete praeceptore. P. Precari possum, vt & legere, sed canere nondum didici. N. *Vsus est magister optimus*, qui non solum verba, sed etiam numeros (Graeci melodiam vocant) sensum docet.

III. De libris.

P. Quid gestas sub pallio, Nathanael? N. Libros scholasticos. P. Ostende mihi eos. N. Ecce tibi omnes & singulos. P. Hem! quantum fasciculum video? Bibliothecam mihi videris portare. N. Noli mirari multitudinem: sunt tantum septem. P. Dic, quaeſo, singulorum nomina. N. Primus vocatur *Donatus*, secundus *Vestibulum*, tertius *Sententiae*, quartus *Vocabularium*, quintus *Grammatica*, sextus *Tirocinium*, septimus est liber *Colloquiorum*. P. O librorum, immo & impensarum nimium, sed scientiae parum! N. Tu vero, ubi tuos habes? P. Ecce, hic sunt, & quidem in vno omnes: haec est *Grammatica* mea, qua continentur *Vocabularium*, *Donatus*, *Syntaxis*, atque *Poëſis*: appendix habet *Tirocinium* & *Colloquia* in epitome. N. Non erras, quod enim fieri potest per pauca, non debet fieri per plura. Rogabo patrem meum, vt mihi eundem librum emat.

IV. De praeparatione ad lectionem.

P. Quid agis, Nathanael? N. Praeparo me ad lectionem instantem. P. Ad quam? N. Ad pensum datum in verbis discendis. P. Quomodo te praeparas? N. Discenda lego ac relego, & quidem mente attenta & voce clara. P. Siccine procedit istud negotium? N. Quidni? non autem sufficit lectio aut relectio vna, sed vel decies, immo vices ac tricies repetita. Sic sine molestia sensim proficio ac disco: sequere me, experieris. P. Optime mones, sequar consilium tuum.

V. De lectionis recitatione.

P. Recita mihi lectionem tuam, Nathanael! N. Tibine, Polykarpe? quis te constituit praeceptorem meum? P. Si recusas in hoc negotio meus esse discipulus, ego tuus ero, & tibi meam recitabo lectionem, vt recitatio coram praeceptore deinde sit coexpeditior. N. Recita, attendam. P. Sed ita attende, vt mihi haesitanti aut erranti subseruias (ein oder zurechte helfest.) N. Subseruiam.

VI. De attentione.

P. Perge, Nathanael, in exponendo colloquio: praeceptor iubet. N. Dic statim, ubi desieris, nam nescio. P. Cur non attendis? N. Cogitabam de prandio. P. O te negligentem & edacem: vix scholam es ingressus, & iam animum habes in patinis, qui in libris esse debebat. N. Monstra, quaeſo, monstra lectionis

nis tuae terminum, ne vapulem. P. Semel monstrabo, sed, si ita perrexeris, te deseram, desertus autem certo vapulabis.

VII. De negligentia.

P. Cur frater tuus fere nunquam tenet lectionem suam? N. Quia est piger & negligens. P. Vnde ipsi existit ista negligentia? N. Inter alia e vitio edacitatis, siue voracitatis. P. Rem acu tangis: *Nam plenus venter non studet libenter.* N. Ita sane est; & frater meus pro audivitate sua semper maiorem ientaculi partem captat. P. Sed anne accipit? N. Plerumque, quod cupit, capit; interdum vero ventrem citius replet, quam oculos. P. Rem narras, bono puero indignam.

VIII. De diligentia.

P. Cur me adspicis, Nathanael? N. Miror diligentiam. P. Non est, quod mireris: facio, quod debeo; neque id, quantum satis & aequum est. N. Cur vero es tam diligens? P. Quia diligo. N. Quid, aut quem diligis? P. Deum & studia: *Deum*, qui laborem nobis commendavit immo praecepit: *studia*, in quibus praestantissimum est laborandi genus. N. Bene laboras, nec male philosopharis: laudo diligentiam tuam. P. Laudare non sufficit; se- qui optimum est. Sin minus diligentia laudatur & alget.

VIII. De garrulitate & ineptiis.

P. Quid garris, garrule! quid ineptis, inepte! N. Quid ad te? P. Permulum: nam me impedis. N. Hui! diligentiam huius pueri! P. Hui! negligentiam huius garruli! N. Vtor lingua, quam mihi Deus dedit. P. Num ad garrulitatem? minime: vehementer erras, nec vteris lingua, sed abuteris. Interrogante praeceptore linguae usum exerce; abusum inter lectiones seponere. N. Non male iudicas, fateor. P. Iniice ergo frenum ori tuo, in primis, cum Deo sit reddenda ratio de vnoquoque verbo, non solum turpi, sed etiam inepto & otioso, seu inutili.

X. De missione scholae.

P. Quota est hora, Nathanael? N. Cur de hora percontaris? P. Auide exspecto missionem e schola, quae datur hora undecima. N. Vix decima audita est. P. O me miserum! N. Certe miser es, qui literas fastidis. P. Dicamus, sonuisse decimam. N. Nonne de pudet mentiri? num putas falli posse Deum, ac falli de-